

Analyse | kraka

22. oktober 2015

Det nye dagpengesystem: Konsekvenser for rådighedsbeløbet ved indførelse af karensdage

Af *Andreas Mølgaard*

Regeringen har indgået en aftale med Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti om et nyt dagpengesystem. Med aftalen indføres en karensdag hver fjerde måned svarende til tre karensdage årligt. Dagpengekommissionens forslag var, at indføre to karensdage hver tredje måned, dvs. otte karensdage årligt. I dette notat ses der nærmere på konsekvenserne for dagpengemodtagernes rådighedsbeløb ved indførelse af karensdage.

- En dagpengemodtager uden børn og som modtager den maksimale dagpengesats, vil have et månedligt rådighedsbeløb på godt 7.300 kr. efter skat, husleje mv. ved de gældende regler.
- Hvis der indføres tre karensdage vil det månedlige rådighedsbeløb reduceres med knap 130 kr., mens rådighedsbeløbet vil reduceres med ca. 350 kr. ved otte karensdage.
- Hvis dagpengemodtageren har to børn, vil det månedlige rådighedsbeløb reduceres med knap 100 kr. ved tre årlige karensdage. Rådighedsbeløbet reduceres med 250 kr. ved otte karensdage.

Kontakt

Vicedirektør
Jens Hauch
Tlf. 3140 7715
E-mail ieh@kraka.org

1. Karensdage reducerer rådighedsbeløbet for dagpengemodtagere

Aftale om 3 karensdage frem for 8

Regering har, med afsæt i Dagpengekommissionens anbefalinger, indgået en aftale med Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti om et nyt dagpengesystem. Med aftalen indføres en karensdag hver fjerde måned svarende til tre karensdage om året. I både Dagpengekommissionens udspil og Regeringens aftale er én af de centrale finansieringskilder indførelsen af karensdage. Dagpengekommissionen foreslog dog, at der indføres to karensdage hver tredje måned svarende til 8 karensdage årligt.

Karensdage påvirker offentlige finanser og beskæftigelse

Kraka har i et nyligt notat givet et skøn for konsekvenserne af en indførelse af tre karensdage, frem for otte karensdage, for de offentlige finanser og beskæftigelsen.¹ Kommissionen fremhæver, at karensdagene muligvis kan medvirke til at imødegå irrationel adfærd og derved forstærke den arbejdsudbudseffekt, der umiddelbart beregnes. Kommissionen afholder sig klogelig fra at indregne sådanne effekter, men det er interessant, at en dansk kommission for første gang anvender denne del af den økonomiske litteratur i sin argumentation. I dette notat ses der nærmere på konsekvensen for den enkelte dagpengemodtagers rådighedsbeløb ved en indførelse af henholdsvis tre og otte karensdage. Der ses kun på dagpengemodtagere på den maksimale dagpengesats.

Rådighedsbeløb reduceres med mellem 130 og 350 kr.

For en dagpengemodtager uden børn vil tre karensdage reducere det månedlige rådighedsbeløb med 129 kroner sammenlignet med de gældende regler, jf. Tabel 1. Otte karensdage vil betyde en reduktion i rådighedsbeløbet på knap 350 kroner i forhold til de gældende regler. Dette er beregnet under forudsætning af, at dagpengemodtageren ikke på noget tidspunkt i året opnår tilstrækkelig beskæftigelse til at undgå karensdage. Effekten på rådighedsbeløbet er således godt 4,5 pct. og knap 2 pct. for hhv. otte og tre karensdage.

Tabel 1 Konsekvenser for rådighedsbeløbet for en dagpengemodtager uden børn ved indførelse af karensdage.

	Gældende regler	3 karensdage	8 karensdage
	----- Kroner -----		
Dagpenge	17.918	17.710	17.368
Rådighedsbeløb	7.315	7.186	6.973
Ændring i rådighedsbeløb		-129	-342

Anm.: Dagpenge og rådighedsbeløb er beregnet på årsbasis, men vist på månedsbasis. I beregningen er det antaget, at dagpengemodtageren ikke opnår beskæftigelse i løbet af året, og undgår derved ikke karensdagene. Rådighedsbeløbet er efter skat, husleje, udgifter til el, vand og varme, a-kasse og fagforening er betalt. Udgifter til husleje, a-kasse og fagforening følger antagelserne i familietypermodellen (jf. familietype 171: Enlig dagpengemodtager uden børn). Udgifter til vand, el og varme følger Beskæftigelsesministeriets standardantagelser for en enlig uden børn.

Kilde: Egne beregninger med anvendelse af Skatteministeriets familietypermodel (August 2015)

Reduktion er lavere for dagpengemodtagere med børn

Hvis dagpengemodtageren har to børn, vil det månedlige rådighedsbeløb reduceres med knap 100 kr. ved en indførelse af tre karensdage, jf. Tabel 2. Otte karensdage betyder en reduktion i rådighedsbeløbet på knap 250 kr. For denne dagpengemodtager er effekten på rådighedsbeløbet 1,7 pct. og 0,6 pct. for hhv. otte og tre karensdage. Reduktionen i rådighedsbeløbet er mindre for dagpengemodtageren med børn, da boligstøtten stiger, når dagpengene reduceres.²

¹ Se Kraka-notatet: "Finansiering af manglende karensdage ved reduktion i dimittendsats".

² Den enlige dagpengemodtager med børn har et højere rådighedsbeløb, hvilket skyldes at denne modtager børne- og ungeydelse, børnetilskud og en højere boligstøtte. Dagpengemodtageren uden børn vil modtage den samme boligstøtte, selvom dennes dagpenge reduceres. Det skyldes, at for husstande uden børn kan boligstøtten (boligsikring) ikke overstige 15 pct. af boligudgiften, jf. § 22 stk.3 i Bekendtgørelse af lov om individuel boligstøtte.

Tabel 2 Konsekvenser for rådighedsbeløbet for en dagpengemodtager med børn ved indførelse af karensdage.

	Gældende regler	3 karensdage	8 karensdage
	----- Kroner -----		
Dagpenge	17.918	17.710	17.368
Rådighedsbeløb	14.399	14.307	14.156
Ændring i rådighedsbeløb		-92	-243

Anm.: Dagpenge og rådighedsbeløb er beregnet på årsbasis, men vist på månedsbasis. I beregningen er det antaget, at dagpengemodtageren ikke opnår beskæftigelse i løbet af året, og undgår derved ikke karensdagene. Rådighedsbeløbet er efter skat, husleje, udgifter til el, vand og varme, a-kasse og fagforening er betalt. Det er antaget at dagpengemodtageren har to børn: det ene er i vuggestuealderen (0-2 år), mens det andet er i børnehavealderen (3-6 år). Udgifter til a-kasse og fagforening følger antagelserne i Tabel 1. Udgifter til husleje, vand, el og varme følger Beskæftigelsesministeriets standardantagelser for en enlig med to børn.

Kilde: Egne beregninger med anvendelse af Skatteministeriets familietypemodell (August 2015)